

Politieke besluitvorming nader bekeken

Met de gemeenteraadsverkiezingen in aantocht, komt de vergadercyclus in veel gemeenten weer onder de aandacht. Vergaderen volgens het BOB-model? Of toch liever commissies? Eén commissie of juist drie? Dit artikel geeft geen antwoord op die vragen. De oplossing voor adequate besluitvorming ligt wat ons betreft ergens anders.

“Wat vindt u nou van de politiek?” Stel deze vraag aan een willekeurig persoon en de kans is groot dat je een negatieve reactie krijgt. Een reactie die een variant van een van deze uitspraken is:

- Het gaat nooit over echte problemen.
- Met mij wordt geen rekening gehouden.
- Het duurt maar en het duurt maar.
- Ze zijn voor geen meter te vertrouwen.

Natuurlijk, de mate waarin men ontevreden is, verschilt. Maar of je het aan inwoners van Zimbabwe of aan die in Zwammerdam vraagt, de reacties blijven min of meer dezelfde. En dat is interessant. Want blijkbaar hanteren we, onbewust, universele criteria voor wat politiek zou moeten zijn. De filosoof Paul Grice schreef hier al eens over, en noemde het ‘het coöperatief principe’. Vier regels, of maxims, die de basis vormen voor effectieve menselijke communicatie: *relevantie* (het gaat ergens over), *modaliteit* (we doen ons best elkaar te begrijpen en bereiken), *efficiëntie* (het duurt niet langer dan nodig) en *kwaliteit* (wat je zegt is waar). Onbewust passen we deze ‘regels’ toe in onze dagelijkse communicatie, en even onbewust gebruiken we ze als meetlat voor abstractere vormen van communicatie, zoals politiek.

Laten we ze bewust gaan toepassen: BIEB

De klagers bij bushaltes wereldwijd gooien ons de meest natuurlijke meetpunten voor de voeten.

Betekenisvol – Het gaat over dingen die ertoe doen.

Inclusief – Aan iedereen is gedacht, alle stemmen zijn gehoord.

Efficiënt – De tijd wordt maximaal benut.

Betrouwbaar – Men kan van elkaar op aan.

Deze criteria passen op alle aspecten van politieke besluitvorming: op het resultaat ervan (het beleid), de communicatie tussen de deelnemers (in debatten, bijeenkomsten, teksten) én het formele proces waarin het zich afspeelt.

BIEB versterkt het democratisch gehalte van de (politieke) besluitvorming

BIEB maakt de communicatie betekenisvoller

Iets heeft betekenis of waarde als het op dat moment **relevant** is. Dus als je er behoefte aan hebt. Betekenisvolle communicatie zorgt ervoor dat vergaderingen, teksten en discussies passen bij de behoefte van de deelnemers op dat moment. Want de behoefte is van deelnemers is tot op zekere

hoogte goed voorspelbaar. Wat is er aan de hand? Wat is er mogelijk? Waarom besluiten we juist dit?

BIEB maakt politiek inclusiever

BIEB legt de basis voor de meest inclusieve **modaliteit**. Een proces waarin we behoeftes van de deelnemers centraal zetten, maakt het al sympathieker en dus inclusiever. Dat je ook 'een beetje' kunt bijdragen of meekijken maakt het laagdrempeliger. Dat alle communicatie open en begrijpelijk is, maakt dat je je makkelijker in de discussie mengt. Inclusieve politiek maakt dat we meer begrip kweken voor elkaars situatie, zorgen en waarden.

BIEB maakt het proces efficiënter

Op het gebied van **kwantiteit** verbetert BIEB het proces. Kwantiteit betekent dan dat we systematisch naar een conclusie werken. In een efficiënt proces doen we geen dingen meer dubbel, en communiceren op hetzelfde niveau. Waarheidsvinding, weging van belangen en waarden, en verantwoording krijgen ieder hun plaats. Daarmee wordt ook de tijdsinvestering van deelnemers efficiënter besteed. Zij kunnen hun aandacht vestigen op onderwerpen en momenten die voor hen het belangrijkste zijn, of waaraan zij de grootste bijdrage kunnen leveren: 'Ik wil iets bijdragen aan de waarheidsvinding of checken of overal aan gedacht is'. 'Ik wil meningen, zorgen en ideeën uitwisselen'. 'Ik wil anderen overtuigen dat dit een goed idee is, of juist niet.

BIEB maakt het proces, besluiten en de politici betrouwbaar(der)

Om op de **kwaliteit** van communicatie te kunnen vertrouwen, moeten we haar effectief kunnen controleren. *Doveryai, no proveryai*, zoals de Russen zeggen (vertrouw, maar verifieer). Betrouwbaarheid betekent dan: beter controleerbaar. En dat kan op verschillende momenten. Afhankelijk van de fase van besluitvorming: Is de informatie juist en compleet? Zijn alle ideeën, meningen, belangen en zorgen geuit? Is het bereikte compromis in balans met de belangen en waarden van de betrokkenen?

Leuk bedacht, maar de praktijk is weerbarstiger

BIEB is op papier wel leuk, maar het is geen vergadermodel. Praktische problemen staan de papieren utopie in de weg: hoe vergaderingen efficiënt in te plannen, hoe om te gaan met parallelle sessies (en het verdelen van aandacht), hoe te zorgen dat de vergaderdoelen voor ieder helder zijn, hoe teksten te schrijven die de doelen dienen. Naar onze mening zijn al die doelen op te lossen.

Het enige wat BIEB écht in de weg staat, vinden we in de belangrijkste vooronderstelling van effectieve communicatie: dat het een coöperatief proces is. De partijen *moeten* bereid zijn op procesniveau samen te werken, ook al bestrijden ze elkaar op inhoud. Met andere woorden, ieder model slaagt als de deelnemers BIEB zijn.

Erna van Bekhoven

Job Vlaming